

DE ZACHTE KANT VAN STEEN

'Kappen!' In het Hakhok, in de bosrijke omgeving langs de Locht, krijgt dit woord een heel eigen betekenis. Inmiddels komen hier zes groepen beeldhouwers wekelijks – of vaker – bij elkaar om samen steen te 'kappen'. "Steen is een heel krachtig oermateriaal, dat je in feite verpulvert. Ik voel het als mijn plicht daar echt iets moois van te maken", zegt initiatiefneemster Toot van Dijk. Tijdens de jaarlijkse open dagen in het tweede weekend van september kan iedereen de beelden bekijken in de prachtige natuurtuin.

"Ik wil dat mensen het gevoel hebben dat ze hier welkom zijn en zich prettig voelen."

De open dagen van het HakHok – in 2012 voor de achtste keer - trekken zo'n 1500 bezoekers. Uit Veldhoven, maar ook uit Groningen en Zeeland vinden mensen hun weg naar de bijzondere beeldentuin rondom het HakHok. Het open beeldhouwatelier is in een paar jaar tijd uitgegroeid tot een beeldhouwcollectief van negentig hakers, die in groepen werken.

Bart- en Sjefbos

"De periode voor de open dagen zijn altijd heel hectisch", vertelt Toot met een brede lach, terwijl ze even gaat zitten om zelf van de zonovergoten dag te genieten. Tevreden kijkt ze toe hoe de bezoekers langs de beelden wandelen of van het uitzicht genieten vanaf een van de zitjes. "Ik wil dat mensen het gevoel hebben dat ze hier welkom zijn en zich prettig voelen. Dat geldt ook voor de hakers. Sommigen zeggen weleens dat ze vakantie hebben gehad als ze hier een

Toot met een van haar favoriete beelden: een kleine vis (in het Bretons Peskad Bihan, wat ook de titel is) van Kenia Stone of Kisii steen.

dag zijn geweest. We werken samen, maar praten ook veel. Ik heb altijd gewerkt als vakdocent handvaardigheid maar heb ook sociale academie gedaan. Die twee kanten komen hier samen. Ik hoop dat de mensen ook iets aan elkaar hebben." Ze benadrukt: "Het is ook niet mijn toko, we zijn een beeldhouwerscollectief. Mijn geluk is dat ik hier al woonde en deze plek tot mijn beschikking had. De rest hebben die twee gedaan." Toot wijst naar haar steun en toeverlaten Bart en Sjef, die

Je ziet mensen hier juist zachter worden.

er al jaren bij zijn. Zij hebben bijvoorbeeld de tuin voor een groot deel aangelegd en zorgen voor het onderhoud. De rolstoel-toegankelijke tuin is sinds 2012 als dank verdeeld in een Bartbos en een Sjefbos.

Niet commercieel

Toot wijst in het rond: "Je ziet hier beelden die nog niet eerder op een andere expositie stonden, uniek werk van zeer getalenteerde beeldhouwers. Een van de mensen hier bleef maar zeggen: "ik

kan het niet'. Tot er een galeriehouder kwam die juist dat werk geweldig vond. Echt commerciële beeldhouwers hebben we hier niet, dat past ook niet. Je ziet mensen hier juist zachter worden. Ze werken vanuit zichzelf en vanuit de steen." In de voorhof, bij het huis van Toot en haar man, staat ouder werk. "Sommige beelden troosten me, zoals 'Moeder'. Maar iedereen ziet er toch iets eigens in, interpreteert het op zijn eigen manier. Zo hoort het ook."

Kwetsbare albasten en hun bewonderaars vinden beschutting onder de overkapping.

TIJDENS DE
JAARLIJKSE
OPENDAGEN
KAN
IEDEREEN
HET WERK
BEKIJKEN

"Balans" van Bart Merkelbach.

Workshops

Toot vertelt hoe het HakHok is ontstaan: "Ik had gewerkt met hout, metaal, glas en beton en wilde graag gaan steenhouwen, maar niet alleen. In 2003 begon ik met het organiseren van een workshop, hier op de oprit en het weiland. Twee weken later volgde al een tweede workshop, er was veel belangstelling. Er graasde hier een paard in de wei en de eigenaar timmerde tussen de twee workshops in als tegenprestatie van pallets het HakHok, zodat we wat beschutting hadden. Ik had al tegen de deelnemers gezegd dat ze hier ook wel zelf mochten komen hakken. Na de derde workshop kreeg ik een telefoontje of je ook mocht komen als je niet aan de workshops had meegedaan. Het was Loes. Binnen een kwartier was ze hier en dat klikte. Zij kende nog wel een paar kerels die een hakplek zochten: Aalt, Wim, Rein en Gerrit."

Je moet de structuur van de steen volgen, samenspel aangaan.

Ondersteboven

"We begonnen met zijn zessen. Na drie maanden waren er twintig en zes maanden later veertig. Er bleek veel behoefte te zijn aan een werkplek waar je gezellig en niet commercieel kunt hakken. Er komen hier de meest uiteenlopende mensen: met een creatief beroep, maar ook mensen die nog nooit iets met hun handen hebben gedaan. Ik geef geen les, maar loop soms wel langs en vraag: 'is dit je bedoeling?' of 'wat wil je bereiken?'. Het leuke is dat iedereen dat bij elkaar doet. Als de een vloekt dat hij er niet uitkomt, dan zegt een ander: 'kijk er eens zo naar. Of leg het eens ondersteboven'. Dan zie je er ineens wel iets in of ontdek je een mooie lijn."

Steen laat zich niet dwingen

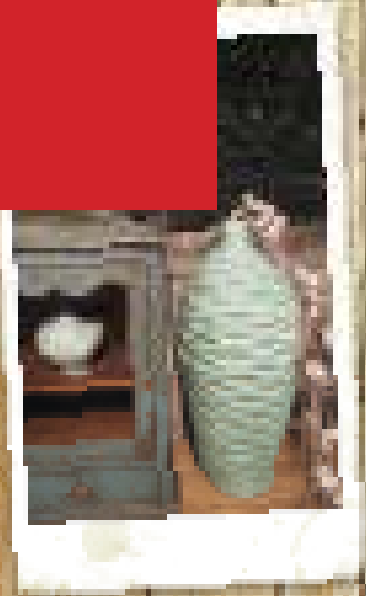
"Steen laat zich niet dwingen. Elke steen spreekt een eigen taal. Door je intuïtie te volgen kun je die taal leren verstaan. Het is telkens weer een fantastische ervaring als je een weerbarstig brok natuur naar je hand kunt zetten. Je moet de structuur van de steen volgen, samenspel aangaan. We maken gebruik van oermaterialen, die je in feite verpulvert. Ik voel het als mijn plicht daar iets van te maken wat je zelf echt goed vindt. De steen verdient de beste afwerking, zodat hij nog net iets mooier is geworden dan hij al was. Zolang ik niet het perfecte idee heb van hoe een steen moet worden, blijft hij liggen. Dat zie ik ook vaak bij anderen. Net zo belangrijk is de sokkel waar het object op komt te staan: die moet het beeld de juiste positie geven. Daar zijn we soms nog langer over aan het nadenken dan over het beeld zelf."

Stierwol. Vandaag bestaat dit jaar 20 jaar... en dat vinden wij met trots het... beste huiswinkeltje!

NIEUWE ADVERTENTIE PLAATSEN!!

VELDHOVEN
De Run 3134
T: 040-2533113

Grafheuvels
Middenin de tuin ligt een opvallende heuvel met grote stenen. Toot: "Tegenover zat vroeger steenfabriek (!) De Heibloem. Later werd dat Hurks Beton. De steenfabriek haalde hier leem uit de grond. Daardoor ligt het terrein iets lager dan de omgeving. Zo'n vijfhonderd meter naar links en rechts heb je grafheuvels. Voor mijn gevoel heeft er hier ook een gelegen, maar is die afgegraven. Je kunt nog steeds de oude krachtplek voelen. Daarom hebben we hier onze eigen 'grafheuvel' gemaakt. Wij noemen hem Steendonk, een droge plek in het moeras. Mijn moeder was Rotterdamse en we hebben hier oude kadestenen uit haar geboortestad opgericht. Er mocht in gekapt worden, wat erg moeilijk bleek. Nu laten we het zo, als onderdeel van de tuin."

Boven: "Contrast" van Marion van Vlerken

Links: "Opgerold" van Ilse Smulders

